

Sisällys

Lukijalle.....	8
Johdanto	9
Osa 1. Muutoksen ja muutosjohtamisen perusteet sote-palveluissa	11
1.0 Johdanto	12
1.1 Muutos ja muutosjohtaminen sote-palveluissa.....	13
Mitä on muutosjohtaminen?.....	15
Muutosjohtaminen-käsitteen inflaatio jatkuvan muutoksen todellisuudessa.....	16
Muutosjohtamisen tarpeet vaihtelevat	16
1.2 Muutoksen vaiheet ja erilaisia malleja.....	19
Eilaisia muutosmalleja	19
Muutosprosessi asioissa ja ihmisissä.....	23
1.3 Muutoksen rakentuminen ihmisissä	24
1.4 Yhteenveto.....	25
Osa 2. Muutoksen onnistumista edistävät olosuhteet.....	27
2.0 Johdanto	28
2.1 Muutokselle hedelmällinen maaperä ja sen luominen.....	29
Muutoksessa onnistuva työyhteisö ja sen osaaminen.....	33
2.2 Muutoksessa onnistuva johtaja.....	38
Muutosjohtajan oma muutosmyönteisyys	39
Muutoksen asiaprosessin hallinta – eli asijahtaminen	40
Muutoksen tunne-elämän hallinta – eli ihmisten johtaminen.....	42
Muutoksen johtajan itsensä johtaminen	45
2.3 Yhteenveto.....	49
Osa 3. Muutoksen valmisteluvaihe ja muutossuunnitelma	51
3.0 Johdanto	52
3.1 Muutoksen valmistelu ja suunnittelu	53
Muutoksen tarkoitus.....	53
Suunnittelun merkitys muutoksen onnistumisessa	54
Ketteryys on ”vähemmän suunnittelua ja enemmän tekemistä”?.....	56
3.2 Nopeasti käyntiin: Muutoksen päätoimintojen ja -tarpeiden tiekartta	57
3.3 Perinteisen muutossuunnitelman rakenne ja laatiminen	59
Lähtötilanne	60
Tavoitetila, innostava visio ja tavoitteet.....	61
Muutoksen innovointi – ”EI”-sana käyttökieltoon.....	62
Toimenpiteet	63
Aikataulu	64
Resurssit, muutosorganisaatio sekä vastuut ja muutoksen organisointi.....	67
Budjetti ja taloussuunnitelma	70
Vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja riskit.....	72
Muutoksen arviointi ja sen suunnitleminen.....	74
Viestintäsuunnitelma - sisäinen ja ulkoinen.....	76
3.4 Yhteenveto.....	80

Osa 4. Muutoksen käynnistäminen	83
4.0 Johdanto	84
4.1 Ensi askeleet otetaan vain kerran, ota ne hyvin!	85
4.2 Näin muutos käynnistetään onnistuneesti	86
4.3 Henkilöstön mukaan ottaminen ensiaskeleista lähtien – miten se tehdään?	87
Henkilöstön osallistaminen muutoksen käynnistyessä	87
4.4 Vanhojen aikojen hautajaiset	92
4.5 Tiedottaminen muutoksen käynnistyessä	95
4.6 Tarkistuslista muutoksen käynnistymiseen	97
4.7 Toiminnan ja potilasturvallisuuden turvaaminen muutoksessa	98
4.8 Asiakkaiden huomioon ottaminen muutoksessa	99
Asiakkaiden tai potilaiden tiedottaminen muutoksesta	100
4.9 Sidosryhmien huomioon ottaminen muutoksessa	103
4.10 Muutoksen ensimmäiset tulokset	105
4.11 Yhteenveto	107
Osa 5. Asioiden ja ihmisten johtaminen muutosprosessin aikana	109
5.0 Johdanto	110
5.1 Näin muutosta hallitaan sote-palveluissa	111
Asioiden johtaminen muutoksessa	112
5.2 Ihmisten johtaminen muutoksessa	126
Tunnereaktioiden eläminen muutoksessa	127
Viha ja muut negatiiviset tunteet muutoksessa	132
Näin muutosvastarintaa hallitaan	137
Älä lankea muutoksen kuoleman laaksoon	141
Muutosagentit työstämässä ryhmän motivaatiota	142
Ryhmän valmentaminen ja motivoiminen muutoksessa: ihmisläheinen muutoksen johtaminen	143
5.3 Näin muutospyörä pyörii	149
5.4 Epälineaarisen etenemisen todellisuus muutoksessa	150
5.5 Muutoksen sudenkuopat ja niiden välttäminen	152
5.6 Muutoksen onnistumisen maksimointi	155
5.7 Yhteenveto	159
Osa 6. Muutoksen loppuunsaattaminen ja vakiinnuttaminen	161
6.0 Johdanto	162
6.1 Näin muutos saadaan valmiiksi	163
Aikatauluun sidotun muutoksen loppuunsaattaminen	164
Tavoitteisiin sidotun muutoksen loppuunsaattaminen	166
Muutoksen keskeyttäminen ja organisaation tilan normalisointi	167
6.2 Muutoksen jälkeen tuloksia kannattaa juhlia	169
6.3 Organisaation tilan normalisointi ja vakiinnuttaminen	170
6.4 Yhteenveto	172
Osa 7. Muutoksen arviointi	175
7.0 Johdanto	176
7.1 Miksi muutosta arvioidaan?	177
7.2 Näin arvioidaan muutosta	180
Muutoksen arvioinnin suunnittelu	181
Arviointitiedon luotettavuus	182
Muutoksen arvioinnin mittausmenetelmät	183
Näin arviointitietoa käsitellään	187
Jatkuvan arvioinnin toteuttaminen muutoksessa	189

Muutoksen loppuarvioinnin toteuttaminen	192
7.3 Millainen vaikuttavuus muutoksella on?	194
7.4 Oppimisen arvioinnin toteuttaminen	197
7.5 Yhteenvedo.....	198
Osa 8. Jatkuva kehittäminen sote-palveluissa	201
8.0 Johdanto	202
8.1 Vierivä kivi ei sammaloidu? Eli mitä on jatkuva kehittäminen sote-palveluissa?	203
8.2 Vinkkejä jatkuvaan kehittämiseen	207
8.3 Yhteenvedo.....	217
Osa 9. Kehittämisen työkaluja ja menetelmiä sote-palveluissa	219
9.0 Johdanto	220
9.1 Lean eli palveluiden sujuvoittaminen	221
Lean tuo muutoksen toimintakulttuuriin	222
Lean-työkaluja	222
9.2 Palvelumuotoilulla parasta asiakaskokemusta sote-palveluihin	226
Palvelumuotoilu tuo uudenlaisia mahdollisuuksia sote-palveluiden kehittämiseen.....	227
Sote-palveluiden haasteet asiakaslähtöiselle kehittämiselle	228
Palvelumuotoilun työkaluja.....	229
9.3 Ketterä kehittäminen	232
Ketterä kehittäminen käytännössä	233
9.4 Tutkimuksellinen kehittäminen	237
Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan vaiheet	237
9.5 Menetelmien yhdisteleminen	239
9.6 Yhteenvedo.....	241
Osa 10. Työhyvinvointi muutoksessa	243
10.0 Johdanto	244
10.1 Mistä työhyvinvointi rakentuu?	245
10.2 Työhyvinvoinnin taloudellinen ja toiminnallinen vaikutus	247
10.3 Muutoksen johtajan hyvinvointi muutoksessa.....	248
Esimiehen saama tuki muutokselle.....	249
Stressin hallinta muutoksessa	249
10.4 Henkilöstön hyvinvointi muutoksessa	254
10.5 Työhyvinvoinnin johtaminen muutoksessa, näin se tehdään	256
10.6 Yhteenvedo	259
Osa 11. Työkaluosio	261
11.0 Johdanto.....	262
11.1 Kysyminen	263
11.2 5 X Miksi.....	265
11.3 Kuunteleminen.....	266
11.4 Osallistavat ryhmämenetelmät	267
Osallistava palaverikäytäntö.....	267
11.5 Puntaroimisen työkalu.....	270
11.6 Ideoiden jatkokehittämisen työkalu	272
11.7 Innovointityökalu 1: Aivomyrsky.....	274
11.8 Innovointityökalu 2: Metafora-innovaatiopaja.....	277
Lähteet.....	279